

Tromsø kommune

postmottak@tromso.kommune.no
kme@tromso.kommune.no

(Sendes kun elektronisk)

Dato:20.05.2026

Merknad til Kommunedelplan for klima, miljø, energi og klimatilpasning 2026–2035

Saksnummer: 23/06139

Det vises til høring av Kommunedelplan for klima, miljø, energi og klimatilpasning 2026–2035. Næringsforeningen i Tromsøregionen (NFTR) representerer over 700 bedrifter innen ulike sektorer i næringslivet i Tromsø, Balsfjord, Karlsøy, Lyngen og Storfjord. Vi takker for muligheten til å gi innspill på vegne av våre medlemmer.

NFTR støtter Tromsø kommunes mål om å redusere klimagassutslipp, styrke klima- og miljøarbeidet og bidra til en mer bærekraftig samfunnsutvikling. Næringslivet i Tromsøregionen ønsker å være en del av omstillingen, og mange av våre medlemsbedrifter arbeider allerede med energieffektivisering, elektrifisering, sirkulære løsninger, grønn transport, miljøsertifisering og nye forretningsmodeller.

Samtidig mener vi at planforslaget flere steder blir for lite konkret på hva som faktisk må være på plass for at omstillingen skal kunne gjennomføres. Ambisjonene er høye, men tiltakene forutsetter blant annet kraft, nettkapasitet, ladeinfrastruktur, landstrøm, teknologi, arealer, investeringsevne og fungerende markeder. Dette er ikke detaljer i gjennomføringen, men det er selve forutsetningene for at planen skal lykkes.

Vi er enig i at Tromsø skal kutte utslipp. Men Tromsø skal også være en kommune hvor det er mulig å investere, bygge, produsere, transportere varer, drive reiseliv, utvikle industri og skape arbeidsplasser. Vår bekymring er at planen enkelte steder beskriver ønsket utvikling, uten å være tydelig nok på hva som skal til for at næringslivet faktisk kan levere på den.

NFTR mener derfor at planen må styrkes med et tydeligere næringsperspektiv, bedre vurderinger av realisme og en klarere kobling mellom klimaambisjoner, kraftpolitikk, arealplanlegging, infrastruktur og næringsutvikling.

Kraft og nettkapasitet

Kraft og nettkapasitet er den viktigste gjennomføringsforutsetningen i planen. Store deler av omstillingen bygger på elektrifisering av transport, maritim sektor, bygg- og anleggsvirksomhet, kommunal drift og deler av næringslivet. Dette er riktig retning, men det krever at kraftsystemet faktisk tåler omstillingen.

Kommunens eget kunnskapsgrunnlag peker på at Tromsø historisk ikke har hatt energitilgang som et stort fortrinn, og at dagens kraftforsyning ikke er dimensjonert for storstilt utbygging av

kraftkrevende industri. Når planen samtidig legger opp til mer elektrifisering, ladeinfrastruktur, landstrøm, utslippsfrie byggeplasser og ny maritim energiinfrastruktur, blir kraftspørsmålet ikke et deltema, men hovedspørsmålet.

NFTR mener at planen må skille tydeligere mellom tiltak som kan gjennomføres med dagens kraft- og nettkapasitet, og tiltak som forutsetter ny eller forsterket kapasitet. Planen bør også vise hvilke konsekvenser det får dersom nødvendig nettkapasitet ikke kommer tidsnok.

Dersom Tromsø skal ta en industriell rolle i det grønne skiftet, vil svært god tilgang på elektrisitet være avgjørende. Det er derfor positivt at det nå arbeides med en framtidsrettet løsning for sentralnett/transmisjonsnett til Tromsø. En trinnvis 420 kV-løsning, der infrastrukturen bygges for framtidig kapasitet, men kan tas i bruk stegvis i takt med behovet, vil være viktig for både fleksibilitet, forsyningssikkerhet, beredskap og næringsutvikling.

Dette understreker at kommunens klima-, energi- og næringspolitikk må ses i direkte sammenheng med utviklingen av kraftnettet. Sentralnett til Tromsø må ikke behandles som et separat energiprojekt, men som en grunnleggende forutsetning for grønn omstilling, industriutvikling, maritim omstilling, transport, byutvikling, samfunnssikkerhet og beredskap.

Uten nok kraft risikerer Tromsø at både utslippskutt og næringsutvikling stopper opp. Det grønne skiftet kan ikke gjennomføres med ambisjoner alene. Det krever infrastruktur.

Realisme og gjennomførbarhet

Planen har et høyt ambisjonsnivå, noe som er positivt. Samtidig savner vi en tydeligere vurdering av hvor realistiske flere av tiltakene er innenfor planperioden.

Flere tiltak forutsetter at teknologi, marked, infrastruktur og nasjonale virkemidler utvikler seg raskt og i riktig retning. Dette gjelder blant annet utslippsfrie maskiner, elektrifisering av tungtransport, ladeinfrastruktur, landstrøm, alternative drivstoff, karbonfangst, sirkulær økonomi og klima- og miljøkrav i anskaffelser.

NFTR mener planen bør skille tydeligere mellom tiltak kommunen selv kan gjennomføre, tiltak kommunen kan legge til rette for, tiltak som krever nasjonale rammevilkår, tiltak som forutsetter ny kraft- og nettkapasitet, og tiltak som krever betydelige investeringer fra næringslivet.

Dette vil gjøre planen mer realistisk og mer nyttig som styringsverktøy. Det vil også gjøre det enklere å se hvilke tiltak som faktisk kan gjennomføres nå, og hvilke som først krever større politiske, økonomiske eller infrastrukturelle avklaringer.

Det er positivt at tiltakslisten skal vurderes årlig. Da bør vurderingen ikke bare handle om klimaeffekt, men også om gjennomførbarhet, kostnader, teknologi, markedssituasjon og konsekvenser for lokalt næringsliv.

Krav til næringslivet og offentlige anskaffelser

Næringslivet ønsker å bidra, men omstilling har en kostnad. Nye krav til transport, maskinpark, dokumentasjon, materialbruk, miljøsertifisering og klima i anskaffelser vil påvirke bedriftenes investeringer og konkurransekraft.

Mange av bedriftene i Tromsøregionen er små og mellomstore virksomheter. For disse kan nye krav få store praktiske og økonomiske konsekvenser. Dersom kravene kommer for raskt, uten

tilstrekkelig infrastruktur eller dialog med markedet, kan resultatet bli at lokale bedrifter taper konkurranser eller får redusert evne til å investere.

Kommunen har stor påvirkningskraft gjennom offentlige anskaffelser. NFTR støtter at kommunen bruker innkjøpsmakten til å stimulere grønn omstilling. Samtidig må kravene være forutsigbare, forholdsmessige og gjennomførbare. Kommunens eget kunnskapsgrunnlag peker på at anskaffelser må ta hensyn til næringslivets muligheter og gi rom for påvirkning og verdiskaping.

NFTR mener kommunen bør ha systematisk dialog før nye klima- og miljøkrav innføres, komme med tydelige retningslinjer, bruke tildelingskriterier og utviklingskrav der absolutte krav blir for strenge, og gi leverandørene tid til å omstille seg. Klima- og miljøkrav må brukes til å stimulere omstilling, ikke skape unødige barrierer.

Anskaffelser må ikke utformes slik at bare de største aktørene har kapasitet til å følge dem opp. Lokale små og mellomstore bedrifter må gis reell mulighet til å delta, og spesielt viktig for lokale aktører, som skal styrke beredskapen i nord.

Transport og logistikk

Transport og logistikk er avgjørende for næringslivet i Tromsøregionen. Varer skal inn og ut av byen, sjømat skal ut til markedet, handelsnæringen skal ha leveranser, bygg- og anleggsprosjekter skal gjennomføres, reiselivet skal frakte gjester, og industrien er avhengig av effektive transportårer.

Planen peker riktig på behovet for utslippsreduksjoner i transportsektoren. Samtidig forutsetter krav til nullutslippstransport og grønn varelevering at kjøretøy, ladeinfrastruktur, arealer, effektkapasitet og praktiske logistikk-løsninger er på plass.

Tiltakslisten legger blant annet opp til elektriske varebiler, nullutslippsteknologi eller biogass for lastebiler, arealer til ladeinfrastruktur og fyllstasjoner ved logistiske knutepunkt, og krav i anskaffelser når nødvendig infrastruktur ligger til rette. Dette er en fornuftig retning, men rekkefølgen er avgjørende: infrastrukturen må komme før kravene får full effekt.

NFTR mener kommunen bør utarbeide en tydeligere strategi for grønn næringstransport og logistikk i Tromsø by. Denne bør utvikles sammen med transportører, logistikkaktører, handelsnæringen, bygg- og anleggsnæringen, reiselivet og sentrumsaktører.

Målet må være å redusere utslipp uten å svekke vareflyt, framkommelighet eller konkurransekraft.

Maritim sektor og havn

Tromsø er en viktig sjømatby, fiskerihavn, cruisehavn, logistikkby og maritimt knutepunkt. Maritim sektor er derfor helt sentral både for utslippsreduksjon og næringsutvikling.

Planen viser at sjøfart står for en stor del av Tromsøs direkte utslipp. Det er derfor riktig at planen legger stor vekt på maritim sektor. Samtidig er dette et område hvor krav og tiltak kan få store konsekvenser for viktige deler av næringslivet.

NFTR støtter at kommunen ønsker å legge til rette for landstrøm, lading og alternative energiløsninger. Samtidig må planen i større grad erkjenne at maritim omstilling er krevende. Fartøygruppene er ulike, investeringene er store, teknologien er ulikt moden, og energibehovene

varierer. Fiskefartøy, havbruk, cruise, gods og passasjertransport kan ikke behandles som én samlet kategori.

Tiltakslisten legger opp til at Tromsø Havn skal utrede handlingsrommet for utslippsfrie anløp, inkludert krav til bruk av landstrøm, og at cruiseanløp kan vurderes begrenset eller tilpasset havnens landstrømkapasitet. Dette er tiltak som kan få betydelige konsekvenser for havn, reiseliv, leverandørindustri og sjøtransport dersom de ikke utformes riktig.

NFTR mener kommunen må utvikle en konkret og næringsrettet strategi for maritim energiomstilling. Dette må gjøres i tett samarbeid med Tromsø Havn, kraftaktører, rederier, fiskeri- og havbruksnæringen, logistikkmiljøer, reiselivsnæringen og maritim leverandørnæring.

Planen bør tydeliggjøre hvor landstrøm og ladeinfrastruktur skal etableres, hvordan kraftbehovet skal dekkes, hvordan investeringene skal finansieres, og hvordan havnens rolle som nærings- og logistikknutepunkt skal styrkes. Krav må ikke innføres raskere enn infrastrukturen, teknologien og finansieringen gjør mulig.

Bygg, anlegg og massehåndtering

Bygg- og anleggssektoren blir direkte berørt av flere av tiltakene i planen. Dette gjelder blant annet utslippsfrie anleggsplasser, materialbruk, ombruk, massehåndtering, klimagassberegninger og krav i kommunale prosjekter.

NFTR støtter målet om lavere utslipp og mer effektiv ressursbruk. Samtidig må nye krav være praktisk gjennomførbare. Bygg- og anleggsnæringen står allerede i et krevende marked med høye kostnader, kapasitetsutfordringer og lange planprosesser. Dersom nye klima- og miljøkrav innføres uten tilstrekkelig hensyn til teknologi, kostnader og lokale forhold, kan resultatet bli dyrere prosjekter, forsinkelser og lavere utbyggingstakt, og enda lengre prosesser for utbygging og realisering.

Planen legger opp til at kommunen vil bruke muligheten til å utarbeide lokal forskrift for å begrense utslipp fra bygg- og anleggsplasser. Tiltakslisten viser også at kommunen vil vedta hjemmel for å pålegge nullutslippsdrift på private byggeplasser og ta dette i bruk fra 2030. Dette er et svært inngripende virkemiddel som må utredes grundig før det innføres.

NFTR mener kommunen må gjennomføre god og bred dialog før slike krav innføres, særlig dersom de også skal gjelde private byggeplasser. Kravene må vurderes opp mot tilgang på maskiner, lade- og energiløsninger, trafokapasitet, kostnader, konkurransesituasjon og lokale leverandørers mulighet til å delta.

Tromsø trenger både grønnere bygg og flere bygg. Planen må bidra til lavere utslipp uten å gjøre det vesentlig vanskeligere å realisere boliger, næringsbygg og nødvendig infrastruktur.

Sirkulær økonomi og klimatilpasning

NFTR støtter at planen løfter sirkulær økonomi, ombruk, reparasjon, deling og mer effektiv ressursbruk. Dette er områder hvor næringslivet kan spille en viktig rolle, og hvor det kan utvikles nye tjenester, forretningsmodeller og arbeidsplasser.

Planen peker på at kommunen ønsker å samarbeide med kunnskapsmiljøer og næringsliv om sirkulære løsninger og forretningsmodeller. Det er positivt. Samtidig bør kommunen være tydeligere på hvordan dette samarbeidet skal organiseres, og hvordan tiltakene faktisk skal bidra til næringsutvikling. Sirkulær økonomi må utvikles som næringspolitikk, ikke bare miljøpolitikk.

NFTR støtter også at planen vektlegger klimatilpasning, overvann, stormflo, skred, flom og samfunnsrobusthet. Dette er viktig for innbyggere, næringsliv, bygg, infrastruktur og beredskap. Klimatilpasningsgrunnlaget viser at klimaendringer kan påvirke blant annet samferdsel, vann og avløp, landbruk, fiske, havbruk, turisme, eiendom og næringsutvikling.

Samtidig er det avgjørende at klimatilpasning ikke fører til mer uforutsigbare planprosesser og nye rekkefølgekrav. Nye kartlegginger, aktsomhetsområder og utredningskrav må følges opp med tydelige kriterier, god veiledning og praktiske løsninger. Hvis ikke kan resultatet bli mer usikkerhet, flere forsinkelser og høyere kostnader i plan- og byggesaker.

Klimatilpasning må bidra til trygghet og robusthet, men også til forutsigbar samfunns- og næringsutvikling.

Medvirkning og samarbeid med næringslivet

En klima-, miljø-, energi- og klimatilpasningsplan kan ikke gjennomføres av kommunen alene. Næringslivet må involveres tett i prioritering, utforming og gjennomføring av tiltak.

Medvirkningsplanen viser at næringslivet er en målgruppe, og at kommunen har hatt dialog med flere relevante aktører. Det er bra, men medvirkningen må ikke stoppe ved høringen.

Det er først når planen skal gjennomføres at de krevende spørsmålene kommer: hvilke krav skal stilles, når skal de gjelde, hvem skal investere, hvor skal infrastrukturen bygges, og hvordan unngår man at lokale bedrifter faller utenfor?

NFTR mener derfor at kommunen bør etablere en fast arena for dialog med næringslivet for oppfølging av planen. Dette bør være en praktisk arbeidsarena, ikke bare en informasjonsarena. Tema bør blant annet være kraft og nettkapasitet, transport og logistikk, bygg og anlegg, maritim sektor og havn, kommunale anskaffelser, sirkulær økonomi, klimatilpasning og planprosesser.

Dette vil gjøre planen mer treffsikker og bidra til at næringslivet faktisk kan være en del av løsningen, og at næringslivet blir påkoblet tidlig i prosesser.

Ønsket utredningsarbeid

Vi anbefaler Tromsø kommune å gjennomføre følgende utredninger, og at dette gjøres i tett dialog med næringslivet:

1. Kunnskapsgrunnlag – kraft, effekt og nettkapasitet

Det bør utarbeides en samlet analyse av forventet kraft- og effektbehov i Tromsø frem mot 2035 og 2050, fordelt på industri, havn, transport, logistikk, bygg, kommunal virksomhet og nye etableringer. Analysen må vise hvilke tiltak i planen som er avhengige av ny kraft- og nettkapasitet, og hvilke tiltak som kan gjennomføres innenfor dagens kapasitet.

2. Kunnskapsgrunnlag – gjennomførbarhet for næringslivet

Det bør gjennomføres en analyse av hvordan tiltakene i planen påvirker næringslivets kostnader, investeringsbehov, konkurransekraft og gjennomføringsevne. Dette bør særlig omfatte bygg og anlegg, transport, handel, logistikk, maritim sektor, reiseliv og leverandører til kommunen.

3. Kunnskapsgrunnlag – grønn næringstransport og bylogistikk

Kommunen bør utrede hvordan utslippsreduksjoner i transport kan gjennomføres uten å

svekke vareflyt, framkommelighet og næringslivets rammevilkår. Dette må inkludere ladeinfrastruktur, varelevering, parkering, logistikkarealer, tungtransport og samspillet med sentrumsutvikling.

4. Kunnskapsgrunnlag – maritim energiomstilling

Det bør utarbeides en konkret plan for landstrøm, ladeinfrastruktur, hydrogen, ammoniakk, biogass og andre alternative energiløsninger for maritim sektor i Tromsø. Planen må kobles til kraftbehov, arealbehov, finansiering, brukerbetaling og havnens rolle som nærings- og logistikkknutepunkt.

5. Kunnskapsgrunnlag – klima- og miljøkrav i anskaffelser og bygg/anlegg

Kommunen bør utrede hvordan klima- og miljøkrav kan innføres trinnvis og forutsigbart, slik at de bidrar til reell omstilling uten å utelukke lokale små og mellomstore bedrifter. Før kommunen innfører krav eller lokal forskrift som også kan omfatte private byggeplasser, bør det gjennomføres en særskilt vurdering av teknologi, marked, kostnader, lade- og energibehov, konkurransevirkninger og konsekvenser for bolig- og næringsbygging.

Tromsø står foran en stor og nødvendig omstilling. NFTR støtter kommunens mål om å redusere utslipp, styrke klima- og miljøarbeidet og utvikle et mer robust samfunn. Samtidig mener vi at planforslaget må bli tydeligere på hva som faktisk må være på plass for at omstillingen skal lykkes.

Vi etterlyser et sterkere næringsperspektiv, mer realistiske forutsetninger og en bedre kobling mellom klimaambisjoner, krafttilgang, areal, transport, havn, bygg og anlegg og næringsutvikling. For å få dette til må kommunen sørge for tettere samarbeid med næringslivet, tydeligere prioriteringer og mer forutsigbare krav som gir rom for gjennomføring.

Tromsø skal kutte utslipp. Men Tromsø må også være en kommune hvor det er mulig å investere, bygge, produsere, transportere varer, drive reiseliv, utvikle industri og skape arbeidsplasser.

Vi takker for muligheten til å gi innspill, og ser frem til videre dialog i arbeidet med en realistisk, fremtidsrettet og gjennomførbar klima-, miljø-, energi- og klimatilpasningsplan for Tromsø.

Med vennlig hilsen

Sigrid Mogård-Jansen

Direktør

Næringsforeningen i Tromsøregionen

Fredrik Olsen

Næringspolitisk rådgiver

Næringsforeningen i Tromsøregionen